

STUDIUL PIEȚEI UNOR MEDICAMENTE HOMEOPATE ÎN ROMÂNIA

IOANA GABOR, CONSTANTIN POLINICENCU

Catedra de Organizare și Legislație Farmaceutică, UMF „Iuliu Hațieganu”
Cluj-Napoca

Rezumat

Lucrarea își propune o estimare a pieței produselor homeopate în România și o încercare de evaluare a farmaciilor din România care eliberează produse homeopate. La baza cercetării efectuate au stat datele furnizate de CEGEDIM (Centre de Gestion, de Documentation, d'Informatique et de Marketing), filiala din România, precum și rezultatele obținute din 240 de chestionare trimise farmaciilor din toate județele țării. Conform datelor obținute, piața românească de produse homeopate a ajuns la circa 8 milioane de euro. Laboratoarele Boiron, liderul mondial în producerea de medicamente homeopate, ocupă, și în țara noastră, primul loc pe piața produselor homeopate. Pe locul al doilea se află compania PlantExtrakt din Rădaia (Cluj). Cele mai solicitate produse homeopate sunt granulele, siropurile și comprimatele. În urma investigațiilor efectuate, se poate afirma că în România funcționează circa 160 de farmacii homeopate, există aproximativ 3500 – 4000 medici homeopați, iar numărul celor care apelează la tratamente homeopate este în jur de 80.000.

Cuvinte cheie: medicamente homeopate, marketing, lideri de piață.

AN ESTIMATE TO THE MARKET OF HOMEOPATHIC DRUGS IN ROMANIA

Abstract

The paper aims to estimate the market of homeopathic drugs in Romania and to evaluate Romanian pharmacies that deliver homeopathic drugs. The research was based on the data provided by CEGEDIM (Centre de Gestion, de Documentation, d'Informatique et de Marketing), the Romanian branch, as well as on the results obtained from 240 questionnaires sent to pharmacies from all the counties of Romania. According to the data obtained, the value of the Romanian homeopathic market has reached about 8 million euros. The Boiron laboratories, the world leader in the production of homeopathic drugs, also occupy the first place on the Romanian homeopathic market. The PlantExtrakt company of Rădaia (Cluj) is the second greatest producer. The most demanded homeopathic products are granules, syrups and tablets. The investigations performed show that in our country there are currently about 160 homeopathic pharmacies, 3500-4000 homeopathic doctors, and the number of those who have recourse to homeopathic doctors is around 80,000.

Keywords: homeopathic drugs, marketing, market leaders.

Introducere

Părintele medicinei, Hipocrate, a fost cel care a intuit, a definit și a aplicat concepțiile de bază ale terapiei medicamentoase, valabile și astăzi, alopatia și homeopatia.

Articol intrat la redacție în data de: 14.03.2010

Primit sub formă revizuită în data de: 26.05.2010

Acceptat în data de: 27.05.2010

Adresa pentru corespondență: ioana_salca@yahoo.com

După moartea sa, homeopatia a fost neglijată de discipoli și treptat s-a pierdut. Marele merit al redescoperirii homeopatiei și transformării ei într-o știință îi revine lui Christian Samuel Hahnemann, la începutul sec. al XIX-lea [1,2]. Homeopatia nu este o concurență pentru medicina alopată, ci o completare a acesteia.

În România, homeopatia a fost recunoscută oficial de Ministerul Sănătății Publice (MSP) și reglementată prin

Legea nr. 118/2007 privind organizarea și funcționarea activităților și practicilor de medicină complementară/alternativă [2,3]. Producerea, distribuția și eliberarea medicamentelor homeopate folosite în medicina homeopată sunt strict reglementate de MSP [4].

Homeopatia a fost inclusă în programele de învățământ ale unor Universități de medicină și farmacie din România, ca materie de studiu opțională. În țări, precum Anglia, Franța, Italia, Olanda, SUA etc., pe lângă învățământul universitar de homeopatie, există spitale, policlinici, institute pentru studii și cercetări de homeopatie [1].

Obiectivele lucrării de față au fost: estimarea pieței produselor homeopate din România, a liderilor ei, identificarea județelor care au farmacii cu profil homeopat, a formelor farmaceutice homeopate cele mai răspândite, precizarea medicamentelor homeopate existente în Nomenclatorul de medicamente, aproximarea numărului de medici homeopați, a numărului de pacienți care se tratează homeopat și a numărului de farmacii homeopate.

Material și metode

O parte din materialele necesare studiului, cele asupra pieței medicamentelor homeopate din România, au fost furnizate de CEGEDIM, Tabelul 1 [5].

Alte date provin din surse de pe Internet [6-9] și din Nomenclatorul medicamentelor de uz uman 2007 [10-12].

Datele referitoare la medicii homeopați, farmaciile homeopate, precum și formele farmaceutice homeopate cele mai utilizate în România, au fost obținute dintr-o anchetă, pe bază de chestionare, realizată de autori. Au fost expediate 240 chestionare în toate cele 41 județe ale țării, plus municipiul București. Numărul chestionarelor difuzate, în fiecare județ, a variat de la 2 la 20 de chestionare, în funcție de mărimea județului. Chestionarele au fost trimise doar în orașe: farmaciilor comunitare din municipiul reședință de județ, iar apoi în orașele mai importante ale

județului. Adresele farmaciilor au fost luate din cartea de telefon a județului respectiv. Nu s-a primit nici un răspuns din 13 județe: Caraș-Severin, Călărași, Dâmbovița, Giurgiu, Harghita, Ialomița, Ilfov, Olt, Sălaj, Sibiu, Suceava, Teleorman, Vaslui. În aceste condiții, cercetarea efectuată reflectă doar parțial problemele analizate, 28 de județe, plus municipiul București, reprezentând doar 69% din județele țării. La cele 240 chestionare trimise, au răspuns 204 farmacii, adică 85%. Ancheta s-a desfășurat între 1 noiembrie 2007 – 3 martie 2008. În aceste condiții, datele obținute au o valoare semnificativă, prezentând o imagine a situației din 2/3 din județele țării, în perioada 2007-2008.

În chestionarul destinat farmaciilor au fost puse următoarele întrebări:

1. Există, în județul d-vastră, medici cu competență în homeopatie sau cabinete homeopate?
2. Cunoașteți, în județul d-vastră, farmacii care distribuie medicamente homeopate?
3. Farmacia d-vastră are în stoc granule homeopate sau alte forme farmaceutice homeopate?
4. Cine este producătorul granulelor homeopate pe care le aveți în stoc?
5. Care este furnizorul de granule homeopate cu care colaborați?

Datele obținute au fost prelucrate statistic, doar calitativ, iar pentru realizarea diagramei s-a utilizat programul Microsoft Excel.

Rezultate și discuții

Din datele cercetate [6-9], piața mondială de medicamente homeopate, în 2007, a fost de circa 1,5 miliarde de euro. Față de piața mondială a medicamentelor alopate, piața medicamentelor homeopate este aproape nesemnificativă, reprezentând abia 0,25% din aceasta. Piața medicamentelor homeopate se adresează unui număr de aproximativ 300 milioane de pacienți, 70% din vânzări fiind concentrate în vestul Europei. Franța are o piață de

Tabel 1. Consumul de medicamente homeopate, cantitativ și valoric, pe forme farmaceutice, în România, în perioada 2005-2007 [5].

CATEGORIE PRODUS FORMĂ FARMACEUTICĂ	Unități 2005	Unități 2006	Unități 2007	Valori MSP* 2005 EUR	Valori MSP* 2006 EUR	Valori MSP* 2007 EUR
Homeopate	935,983	1,208,514	1,677,540	2,071,159	2,681,242	3,788,494
Granule	333,459	438,253	612,323	918,550	1,209,249	1,689,882
Sirop	345,951	398,951	492,546	622,984	742,470	960,433
compr.	197,738	289,601	461,519	303,013	451,274	768,090
sol.int.	46,473	49,488	55,058	209,717	222,918	252,797
compr.film	508	4,449	6,599	2,027	18,235	29,395
ung.	4,560	10,122	17,890	6,225	13,568	25,460
sol.buv.	0	0	2,479	0	0	22,500
Globule	1,617	8,307	13,026	2,434	13,015	20,817
Gel	5,677	9,343	16,100	6,209	10,513	19,122
TOTAL				4,142,318	5,362,484	7,576,990
MSP - manufacturing selling price (preț de plecare, fără TVA)						

400 milioane de euro, iar Germania de 200 milioane de euro. Liderul mondial al pieței de medicamente homeopate este compania Boiron (Franța).

În România, în 2007, piața medicamentelor homeopate a fost estimată la circa 8 milioane de euro, adică 0,53% din piața mondială de medicamente homeopate. Laboratoarele Boiron dețin jumătate din această piață, aproximativ 4 milioane de euro, fiind urmate de PlantExtrakt din Rădaia (Cluj) și DHU Arzneimittel GmbH & Co. KG din Germania. Mai există câțiva mici producători de medicamente homeopate în România: Laboratoarele UMF „Iuliu Hațieganu” din Cluj-Napoca, Homeopata Pharm București și Farmamedica (Cristiana) București, cu vânzări aproape nesemnificative.

Compania Boiron a intrat pe piața din România în anul 1994, când și-a deschis la București o reprezentanță națională. După zece ani de activitate, în 2004, compania Boiron ajunsese la cifra de afaceri de 1,5 milioane euro, pentru ca în 2007 să ajungă la 4 milioane euro.

Compania PlantExtrakt din Rădaia (Cluj) a primit autorizația de a comercializa medicamente homeopate, pe piața farmaceutică românească, de abia în anul 1996, deși exporta medicamente homeopate în Europa de Vest încă din 1992.

În anul 2007, a intrat pe piața din România și principalul concurent la nivel mondial al Laboratoarelor Boiron, DHU Arzneimittel GmbH & Co. KG din Germania.

Din prelucrarea datelor menționate, în lume sunt peste 100.000 de medici care practică homeopatia, cu peste 500.000.000 de pacienți. În Franța, 40% din populație folosește medicamentele homeopatice, iar 70% din medicii din Franța consideră această terapie foarte eficientă. Tratamentul homeopatic este atractiv și datorită faptului că este mai puțin costisitor și lipsit de reacții adverse.

Analizând datele Tabelului 1, furnizat de CEGHDIM, se constată, în perioada 2005-2007, o creștere continuă a consumului de medicamente homeopate, atât sub aspect cantitativ, cât și valoric. Creșterea vânzărilor, din punct de vedere valoric, a fost de 29,5% în anul 2006, față de 2005, și de 41% în 2007, față de 2006. Dintre formele farmaceutice utilizate, lideri de piață au fost granulele homeopate, siropurile și comprimatele, ale căror vânzări au reprezentat în 2007, 90% din totalul vânzărilor de medicamente homeopate. Din 2005 până 2007, consumul de comprimate homeopate a crescut de 2,33 ori, consumul de granule homeopate a crescut de 1,83 ori, iar consumul de siropuri homeopate a crescut de 1,42 ori. Consumul celorlalte forme farmaceutice homeopate: comprimate filmate, unguente, soluții buvabile, globule și geluri a fost nesemnificativ.

Liderul pieței românești de granule homeopate, pentru anul 2007, a fost **Oscillococcinum** granule, produs al firmei Boiron. Vânzările mari ale acestui produs în 2007, aproximativ 45% din valoarea totală a pieței granulelor homeopate [5], pot fi explicate prin faptul că produsul

este prezent aproape în orice farmacie, se eliberează fără prescripție medicală și, datorită reclamei de la TV, pacienții îl solicită fără nici o indicație din partea medicului homeopat.

Nomenclatorul medicamentelor de uz uman pe 2007, la capitolul medicamentelor homeopate, cuprindea granule, comprimate și soluțiile orale homeopate ale firmelor Boiron și PlantExtrakt.

Trecând la analiza chestionarelor pentru identificarea județelor în care există farmacii cu profil homeopat, a medicilor, a cabinetelor homeopate și a formelor farmaceutice homeopate cel mai frecvent utilizate, a rezultat că din cele 28 de județe, luate în studiu, plus municipiul București, în 24 de județe există cel puțin o farmacie cu profil homeopat (83%), cel puțin un medic cu competență în homeopatie și un cabinet homeopat. În trei județe: Botoșani, Dolj și Covasna, din informațiile primite, nu există farmacii cu profil homeopat.

Tot din răspunsurile primite la chestionare, se poate aproxima faptul că în România există circa 3500-4000 de medici cu competență în homeopatie și aproximativ 80.000 de pacienți. Au fost semnalate circa 160 de farmacii homeopate, unele remedii comercializându-se și în lanțurile de farmacii Help Net și Catena.

În toate farmaciile cercetate, deci, nu numai în cele homeopate, există cel puțin un produs homeopat al firmei Boiron: **Oscillococcinum** sau **Stodal**.

Din analiza perioadei 2005-2007, se pare că piața medicamentelor homeopate va crește în continuare, mai mult decât piața medicamentelor alopate, creșterea fiind de cel puțin 20% anual.

Din cele 240 farmacii chestionate, 93 farmacii (39%) au în stoc granule homeopate. Repartizarea pe farmacii a granulelor homeopate, în funcție de producători este redată de diagrama din Fig. 1.

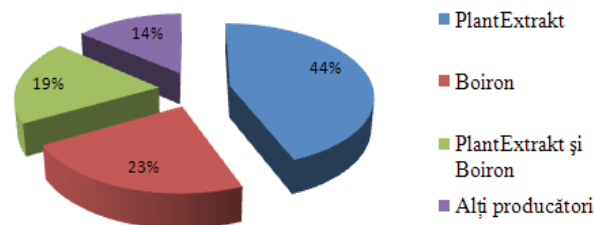

Fig. 1. Repartizarea granulelor homeopate pe farmacii, în funcție de producători.

Din analiza diagramei menționate se constată că granulele homeopate, produse de PlantExtrakt, predomină în farmaciile cercetate. Aparent, rezultatul este în contradicție cu datele pieței, publicate de CEGEDIM, care arată că aproximativ jumătate din piața granulelor homeopate este deținută de Boiron. Explicația ar fi că, la vânzări, compania Boiron se află pe primul loc, deoarece produsele sale,

Oscilloccinum și **Stodal**, se găsesc aproape în orice farmacie și se eliberează fără prescripție medicală, pe când la număr de sortimente de granule homeopate, compania Boiron este întrecută de compania PlantExtract.

Concluzii

1. S-a efectuat un studiu al pieței produselor homeopate din România, în perioada 2005-2008, utilizându-se datele furnizate de CEGEDIM și rezultatele unei anchete efectuate cu ajutorul a 240 chestionare.

2. În anul 2007, valoarea mondială a pieței produselor homeopate a fost de 1,5 miliarde euro, aproximativ 0,25% din piața medicamentelor alopate. Medicamentele homeopate au fost utilizate de circa 300 milioane de pacienți, 70% din vânzări fiind concentrate în vestul Europei.

3. În România anului 2007, piața produselor homeopate a fost de 8 milioane euro, pe primul loc situându-se compania Boiron (Franța), cu 50% din piață (4 milioane euro). Este urmat de compania PlantExtrakt (România) și de DHU Arzneimittel GmbH & Co. KG (Germania).

4. În România sunt circa 3500-4000 de medici cu competență în homeopatie și aproximativ 80.000 de pacienți. Există în jur de 160 farmacii homeopate, unele medicamente homeopate comercializându-se și în lanțurile de farmacii Help Net și Catena.

5. În 24 din cele 28 de județe luate în studiu, plus municipiul București (85%), există cel puțin o farmacie cu profil homeopat, cel puțin un medic cu competență în homeopatie și un cabinet homeopat. În trei județe: Botoșani, Dolj și Covasna nu există nici o farmacie cu profil homeopat.

6. Cele mai solicitate forme farmaceutice homeopate sunt: granulele, siropurile și comprimatele. 39% din farmaciile chestionate posedă granule homeopate. **Oscilloccinum** granule este cel mai vândut medicament homeopat.

7. Se estimează că piața produselor homeopate va crește în continuare, deoarece tratamentul homeopatic este mai puțin costisitor și lipsit de reacții adverse.

Bibliografie

1. Cadar S. D. Homeopatie o alternativă terapeutică avantajoasă 2007; Disponibil la: <http://www.homeopatie.ro/> [citât în mai 2007].
2. Popescu H., Piața R.D. Homeopatia în România – Pagini de istorie, Editura Risoprint, Cluj-Napoca, 2010.
3. Marin A. F. Medicina bazată pe dovezi. Viața medicală 2007; Disponibil la: <http://www.vmr.ro> [citât în iulie 2007].
4. Legea 118 din 2 mai 2007 privind organizarea și funcționarea activităților și practicilor de medicină complementară/ alternativă, Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 305/2007.
5. CEGEDIM. Expertiza noastră în domeniul farmaceutic. București, România, 2007. Disponibil la: <http://www.cegedim.ro/index.php?id=114> [citât în septembrie 2007].
6. Budurga D. Boiron și-a triplat cifra de afaceri în 4 ani. Business Standard 2007; Disponibil la: http://www.standard.money.ro/articol_23572/boiron_si_a_triplat_afacerile_in_4_ani.html [citât în decembrie 2007].
7. Mediafax. Boiron așteaptă 7,8 milioane Euro din medicamente homeopatice. Ziarul Financiar 29 iun 2007. Disponibil la: <http://www.zf.ro/companii/boiron-asteapta-7-8-mil-euro-din-medicamente-homeopatice-3079495/> [citât în iunie 2007].
8. PlantExtrakt. [home page on the internet]. Compania. Disponibil la: <http://www.plantextrakt.ro/compania.php> [citât în septembrie 2009].
9. Homeopatie.ro [home page on the internet]. 2009. Homeopatia în România. Disponibil la: <http://www.homeopatie.ro/homeopatia-in-romania-17.htm> [citât în septembrie 2009].
10. Bodnărescu C. Homeopatia. București, SeverPress. Disponibil la: <http://www.severpress.ro/old/index.php/200709121070/stiri/sanatare/homeopatia.html> [citât în septembrie 2007].
11. Nomenclatorul medicamentelor de uz uman 2007. Editura Medicală București, Disponibil la: <http://www.anm.ro> [citât în mai 2007].
12. MedicArt. Medicamente homeopatice unitare, 2007. Disponibil la: <http://www.medicart.ro/cautare.php?q=medicamente+homeopate&cauta.x=0&cauta.y=0> [citât în decembrie 2007].